

Stockholm den 26 februari 2026

R-2025/2908

Till Justitiedepartementet

Ju2025/02528

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 26 november 2025 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Handläggningen av en arresteringsorder i fråga om hörande eller tillfälligt överförande före ett beslut om överlämnande och om privilegier och immunitet.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak ingen erinran mot de förslag som presenteras i promemorian. Förslaget om att i lag reglera hörande och tillfälligt överförande innan ett beslut om överlämnande fattas, liksom förslaget med förtydliganden avseende privilegier och immunitet, välkomnas då dessa föreslagna förändringar ökar förutsebarheten och rättssäkerheten genom att anpassa svensk lagstiftning till EU-rättens krav och EU-domstolens praxis.

Advokatsamfundet har förståelse för förslaget att återinföra ett krav på samtycke från den utfärdande staten för att en frihetsberövande påföljd ska kunna verkställas i Sverige, eftersom detta är en konsekvens av EU-domstolens praxis. Advokatsamfundet ser dock med viss oro på att detta minskar möjligheten att beakta den enskildes sociala återanpassning, vilket är en central princip i sammanhanget.

Synpunkter

Advokatsamfundet vill inledningsvis peka på vikten av rättssäkerhet, förutsebarhet och enhetlighet vad gäller samtliga lagstiftningsåtgärder. Att svensk lagstiftning överensstämmer med EU-domstolens praxis är därför eftersträvänsvärt. Systemet med en europeisk arresteringsorder bygger på att medlemsstaterna litar på och erkänner

varandras rättsliga avgöranden. Därutöver vill Advokatsamfundet särskilt framhålla att syftet med straff enligt svensk kriminalpolitik är att den dömda kan rehabiliteras och återanpassas till samhället.

Advokatsamfundet konstaterar att förslaget att återinföra ett krav på samtycke från den utfärdande staten för att Sverige ska kunna överta verkställigheten av en frihetsberövande påföljd, är en direkt följd av EU-domstolens dom i mål C-305/22. Mot denna bakgrund har Advokatsamfundet förståelse för den föreslagna ändringen i 2 kap. 6 § i europeiska arresteringsorderlagen och motsvarande bestämmelse i nordiska arresteringsorderlagen. Samfundet vill dock framhålla att denna ändring i praktiken innebär att den utfärdande statens intresse av att verkställa straffet i det egna landet ges företräde framför den svenska domstolens prövning av vad som bäst gagnar den enskildes sociala återanpassning. Återanpassning underlättas avsevärt om personen får avtjäna sitt straff i det land där denne har sin sociala, språkliga och familjemässiga anknytning. Lagförslaget behåller social återanpassning som ett av tre kriterier för att verkställighet ska kunna ske i Sverige. Kravet på samtycke gör däremot att principen om social återanpassning blir sekundär.

Även i fall där samtliga lagstadgade förutsättningar är uppfyllda saknar svensk domstol möjlighet att besluta om verkställighet om den utfärdande staten motsätter sig detta. Domen i mål C-305/22 ger den utfärdande staten rätt att göra en skönsmässig bedömning med hänsyn till egna straffpolitiska överväganden, även om detta går emot den dömdes intresse av social återanpassning i en annan medlemsstat. Förslaget kan få betydande humanitära och praktiska konsekvenser för den enskilde, som kan tvingas avtjäna fängelsestraff i ett land där personen saknar anknytning. Det får anses stå klart att en sådan verkställighet motverkar rehabilitering. Advokatsamfundet ser med viss oro på denna inskränkning av möjligheten att låta personer med stark anknytning till Sverige avtjäna sitt straff här.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander